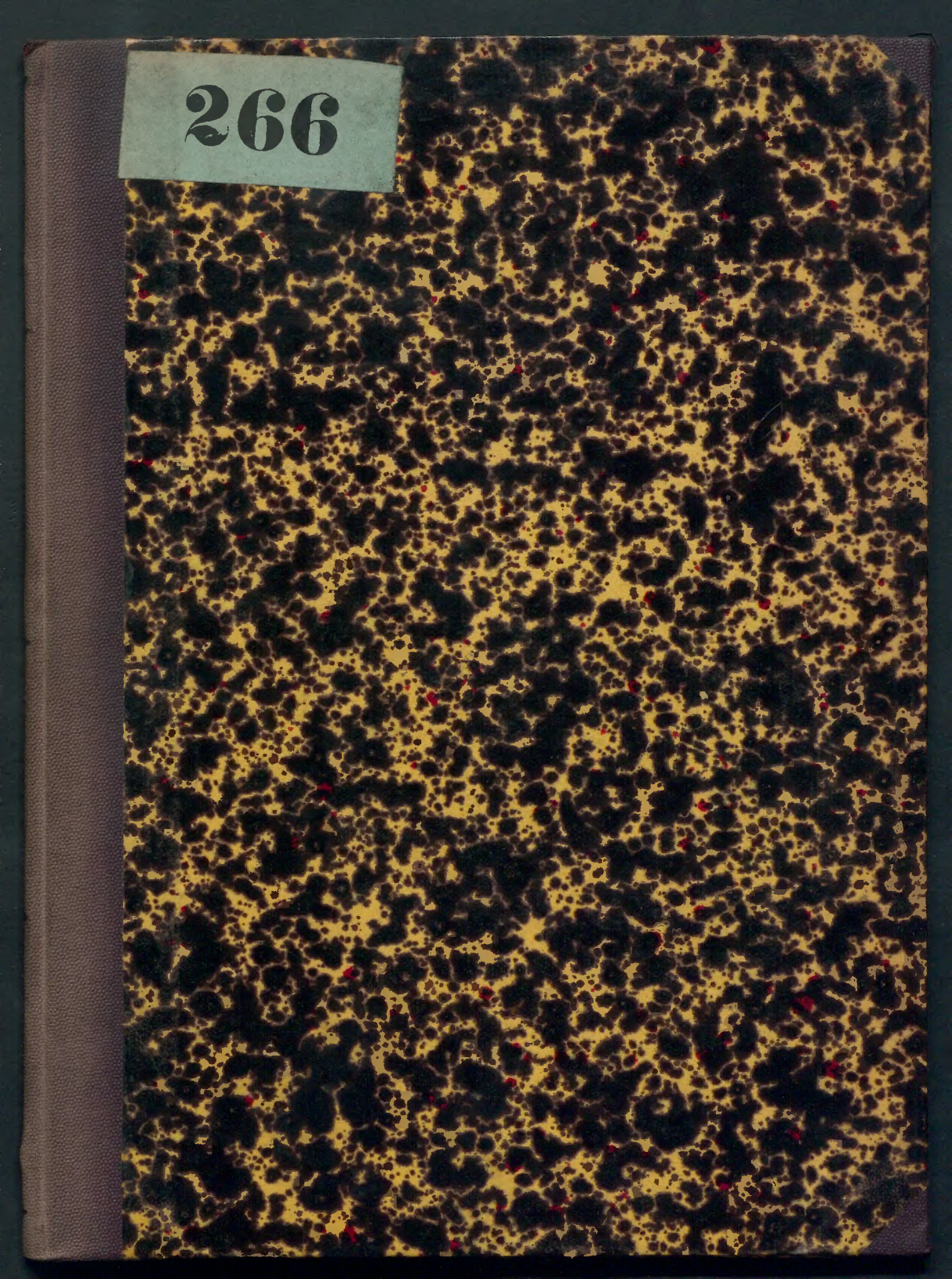
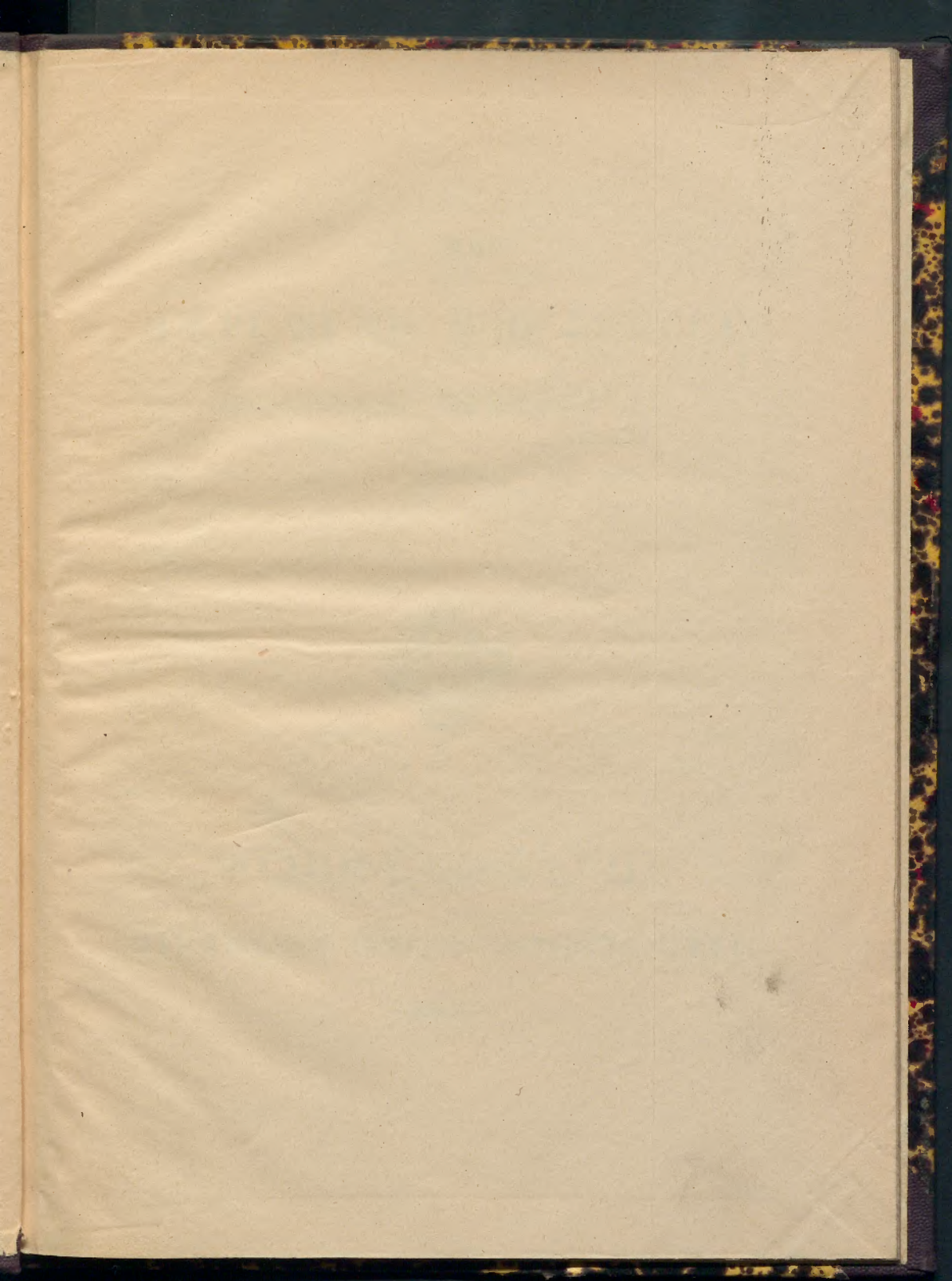
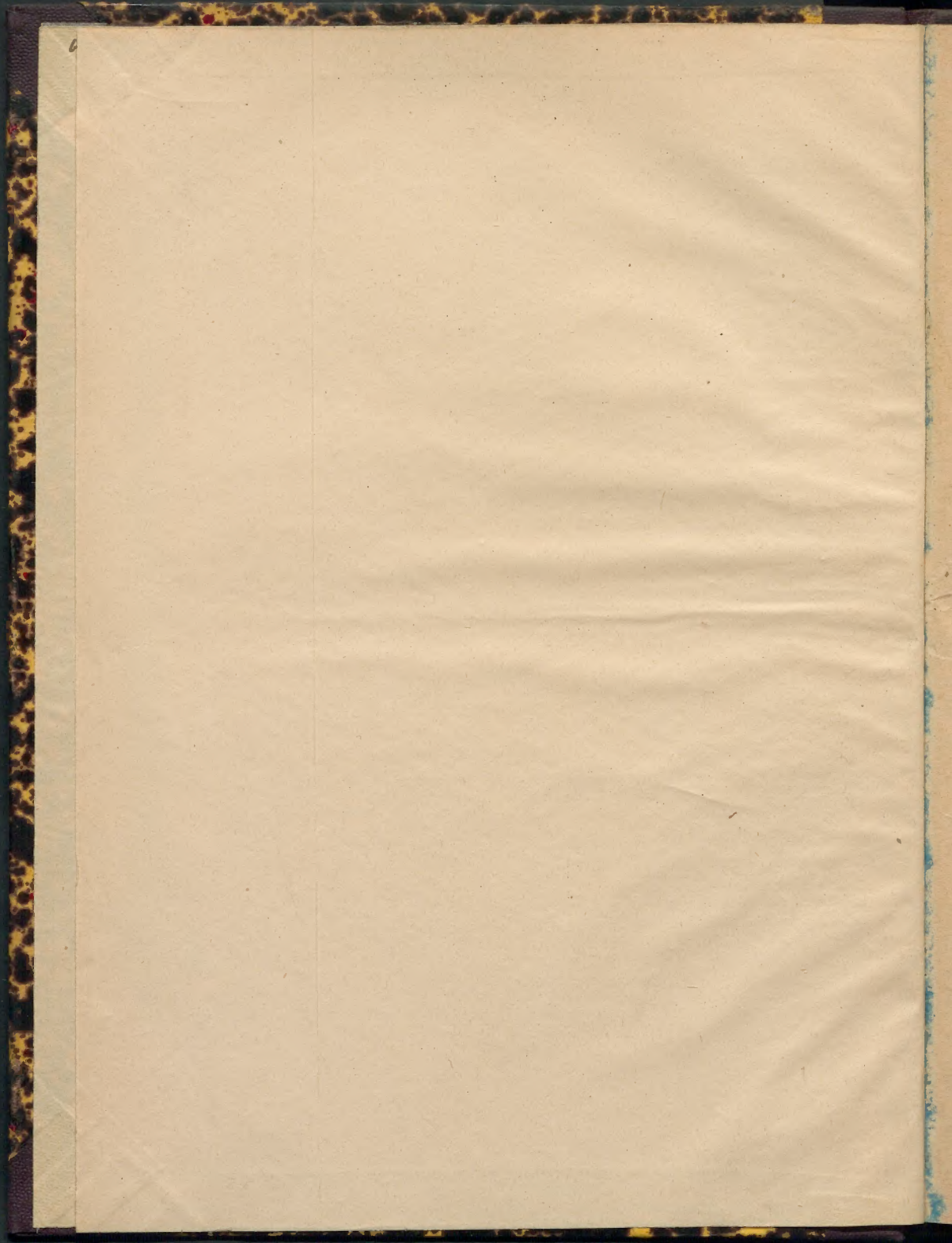

266

The image shows the front cover of a book. The cover is decorated with a dense, irregular pattern of black, yellow, and red spots, resembling a leopard or cheetah print. In the top left corner, there is a small, rectangular white label with the number '266' printed in a black, serif font. The spine of the book, visible on the left, is made of a textured, brown material. The overall appearance is that of a vintage or antique book.

np. 266.

ԻՇ, ՊՈՒ

ՎԱՐԱԳԱՏԷ ՄՈՒՀԱՐՐԷՐ

ՄԼԻՔ ԹԻՒՊԻ ՈՒՄՈՒՄԻՆԷՆ

ՀԵՐՀԻ

ՔՕՍԹԱՆԹԻՆՈՒՅԷ

ՄԻՒՀԷՆՏԻՍ ՕՂԼՈՒ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆՏԷ

— 1853 —

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

ԱՏԻՆ արհիեպիսկոպոսու Սճնսինեօր Իլարօ հազրէթլէրի իլէ Հասուն Գերապայծառ միւսննտէ վուգու պուլան միւնազաա խէպէպլիլէ, իքիսի աախի մուհաբէմէ օլմաք իւզրէ Բօմայա կիտիւպ տածվալարը հուզուրի Սճնսինեօր Պարնապօտա տիյնէնտիքտէն սօղրա, թէրաֆէյնտէն հերպլիրի քէնտու միլէթինին ըուհպանլարնա խիթապէն թահրիւր վէ թապ ու թէմսիլ իթմիշ օլտուքլարը իլաննամէլէրին պիւրի թալիանճա վէ Լարմէնիճէ պասըմըշ, վէ հասէպիւլ իքթիզա մէֆհումարզ օլմաղլա, անտէն քաթի նազար օլունուպ, Սճնսինեօր Իլարօնըն թահրիւրաթը եալընըզ Ֆրանսէվի իւլ իպարէ օլտուղինտէն Նաշի ճէնթ ըուզ աքտէմճէ թիւրքճէյէ թէրճիւմէ օլունուպ պասըմըշ իսէտէ, պէյնէննաա մաանաի զահիրէսի ֆէհմ օլունարաք մէէլ մէս թուրի տէրք օլունամամըշ օլմաղլէ, ճէմաաթ տախի իքի թաւաֆտան տա մաանաի սահիհէյի աննամաք արզուսինտէ օլտուքլէրինէ մէպի, թէրճիւմէի մէզպուրէյի տէֆա պասուր ըուպ իպարէնին լաղըմ կէլէն մահալլէրինտէ կիզլի մաանալէրին աչըլմասընա մուպատէրէթ օլունմուշ տըր: Պաքաթ շու գաւտար քի շէրհլէրիմիզ ըաճի օլտուքլարը լաֆզ ու պէնտլէրին ալթընտա ըաքամ իլէ իշարէթ օլունուպ պիւր պիւրինէ միւլթաաքըպէն վազ օլունմուշտըրլար: Լըթըք պու պապտէ վէ հէր հալտէ պիլա իսթիյար վուգուա կէլէն գուսուրաթըն աֆվի միւլթէմէննա տըր:

ՎԵ ԲԵԹՐԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒ
ՄՕՆՍԻՆԵՕՐ ԻԼԼԵՐՕ ԹԵՐԵՖԱՐՆՏԸՆ

ՄԹԱՍՊՕԼՈՒՆ ԼԱՏԻՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԱՐԸՆԱ ԵԱԶԸԼԱՆ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՊԻՐ ՄԵՔԹԻՊԻՒՆ

ՓՐԱՆՍԸԶԱՏԱՆ ԹԵՐԱԴԻՄԵՍԻ ՏԻՐ

ԻՖէնտիմ .

«ՍՈՒՐԲ Ղազար Մաթթարեանը » Թէսմիէ գրքնան պատմա պիր քիթապըն մէսուլիէթինտէն տօլայը պէնիմ իլէ էրմէնի գաթուլիկի եկեղեցականլարը մապէնինտէ զուհուրա կէլէն միւնաղաա հագգընտա . լիսանէն պազը խուսուսուէն պէյան վէ ալան գըրքնմասը իչիւն պիպզաթ Ռամայա կիթմէմ լազըմ կէլմիշ օլտուզու , գալլիիլիլէ ռահալլուլ վէ նիզամընրզըն պօզուլմամասը իչիւն . կէչէն նոյեմբերին իւք կիւնլէրինտէ , սիղէրէ իլան գըլընմըշ ըտը :

Սահը մէզպուրուէն ջջ սինտէն պէրու քէնտիմ Ռամատա օլուպ , մաթլուպ օլուէնան պէյանաթ վէ մալիւմաթ իթա օլուէն մուշ , վէ խուսուսա քէնտի շալիմա ռաճի օլան ղեյֆիլիլ քաթի ըոյէլ վէ իկալիլէ պալիմալ օլմալիլէ և , եօգարքի սէպէպլէրէ մէպնի պոււնուէն տաթի խիւլասաւընը սիլլէրէ պիլաիրմէք վաճիպէլի զիմմէթիմտէն պուլոււնմուշ տուր :

1 Իշպու գալլիիլիլէ ռահալլուլէ իւլէն լաիղէրիլլէ . Մօնտինէօր Իլարօնուէն Ռամայա ա զիմմէթի լաթին քահանալարընա զայլէ վէ իլմիրապը մուճիպ օլմուշ օլտուզիլի ֆէհմ օլուէնուպ մա մաթի Տօն Կասպարօնուէն իսմայլէ պարըմըշ օլան քիթապը մէքրուհ զուհուրին տէն վէ աքըլլինճէ վուգուա կէլէն միւնաղապլէրտէն տաթի հէր վէճի իլէ մահզուէն գալմըշ օլտուքլարը , վէ պու խուսուսա մումալիլէն քահանալարը Թէսէլի իթմէք լազըմ կէլմիշ օլտուզիլ աննալըըր :

2 Եանի քիթապ մէզպուրը Տօն Կասպարօ մու իճատ իթմիշ , եօքա էրմէնի գաթուլիք ռուհպանլէրի մի թէէլիլի խուպ Տօն Կասպարօ եալընըլ քալէմէ ալմըշ օլտուզոււնտէն տաթալ ըուլէթ օլոււնուշ օլույօր խէ աէ պու խուսուսա Մօնտինէօր Իլարօ հիշ պիր շէյ ալմայարաք , հէր նէ սէպէպլէ մէպնի խէ սիւքիւթի իթմէյար իթմիշ . առ ճաք արիթ օլան աննալըն ֆիքրիլլէ պու եօա զահիպ օլմուշ օլտուզիլ սայիր եազարգլարը քէլմէլէրտէն իսթիլարաճ օլոււնուր :

լձմա եէնի պաշտան խալպա չէ, եաղմադ, չէ, ապետմադ նէյճ եարար տէյն ճէքսինիլ :

Խաղաղութիւն, ճշմարտութիւն, վէ արդարութիւն մուհապագթի ինտիմոէ հէր շէյտէն միւթէպէր օլուպ, հէր պիր հարէքէթիմին իլք վէ միւսթագիլ սէպէպի պու օլա կէլմիշ. վէ զաննըմա սալիհ պիր իթիգաթա վէ պօզուլմազ պիր կէօնիւլ պիրլիկինէ պուշտան պաշպա պիր գալլի պաղ տաթի օլամազարը : Իմտի էֆէնտիմ, պու կիւնքի կիւն թէքրար սիլլէրէ եազարըմ, պաշըճա խաղաղութիւն օլան մոհապագթիմիլն նէլալի իլիւլ պիր³, նիլին քի սըրա պու մուհապագթի իպգա իթմէյէ կէլտիքտէ գալպիմէ հիչ պիր չէ, աղըր կէլէմէզ, տաթի տըգաթարըլըմաան նաւ չի, վէ եաթօտ նիլէթիմէ գարը օլարադ պիլէ օ մուհապագթի պօզմազա պիր վէսիլէ վէրմիշ տէ օլտամ :

Ճշմարտութիւն մուհապագթի իլին տէտիմ, զիրա ճշմարտութիւնա ճիւղէի պիր էնկէլ վէրմէք պիլէ պէնճէ աղիմ պիր մէյուսիլէթ օլաճաղը միսիլլու անը, եանի (ճշմարտութիւնու) աշիքեար իթմէյի քէնտիմէ վաճիպէի զիմմէթ վէ շէրէֆ սոյաւըմ. նաթի պաղը քէլամաու օլան գաբանըգ պիր մանաւաան պիլէ ծնա պիր սէքթէ կէլմիշ օլտա :

Լըրարութիւն մոհապագթի իլին տէտիմ, զիրա նասրլքի իւղէրիմէ րաճի օլամայան պիր մէսուլիէթի կէրէք քէնտիմ իլին. վէ կէրէք հիմայէթ իթտիլիմ քիմսէլէր իլին գապուլ իտէմէզ իսէմ, էօյլէ տէ հէր քիմէ օլուր իսէ օլտուն րաճի օլանտան զիատէ մէսուլիէթ պրագմաղա հիչ պիր սէպէպէ րազի օլամամ վէ իւլէյլէմէ⁴ :

3 Հէր նէ քատար Մօնսինօր Խարօ իշպու իլաննամէի արդարութիւն վէ ճշմարտութիւնէ ըրայէթէն եաղմըլ իսէ տէ պաշըճա խաղաղութիւն օլուն տէյի քալէմէ ալմըլ օլ տուղի տէրքեար տըր. չուրի պու քէլամէքտէն կէօրիւնիւր քի Հասուն գերապայճաու, Բօմաու Մօնսինօր Խարօյա, « սէն մահուտ քիթապը քիմ իճաու իթմիշ օլտուղանու օր, « թայա չըգարմասան ըտը, միլէթիմիլլու պու քատար շամթա բէյտա օլմազ ըտը : « իլթէ պիլէ էքէյի պիլիմ պէօյլէ շէյտէն խապէրիմիլ եօք տէյերէք ճէմապիլը գան, « տըրըյուր ըտըք, սէն պիլիմ իլիմիլի պօզուպ, խարապ կէթտին, տէմիշ տիլը « : Մօնսինօր Խարօտա ճէվապէն, « ֆէսատ ու իլիթիլալէ պէն ապէպէ վէրմիշ իսէմ ոլէ, « ֆիին սայ իթմէք պէնիմ պօրճում տըր « տէյերէք իլան նաթէյի պու սուրիթէ եաղմաղա գարէր վէրմիշ տիր, ֆագաթ կէրէք պու պէնտին կէրէք սայըր պէնտէրին մէլլետէն խաւովութիւնա ղէպէպ քէնտուսի օլմաուրըլըր քէնտի տէ սայրըլար տա աննամըլ օլտուղի թէպէյիլին իտէյօր :

4 Եթէլէ քի մէսու Տէր Մաղապէան Տօն Կասպարօյա Թարիֆ ու հիլիպէ իտուպ եաղմաճաք շէյլէրի աղնսթմիշ վէ Տօն Կասպարօ գալէմէ ալմըլ, Հասուն գերապայճաու

Իմոսի կերէք պու նիցէթ իլէ , վէ կերէք խրիսթիանա եագը-
շան տօղորուլուգ վէ տալիհլըք գանուհէրինէ բայէթլէ , սէրպէ-
սիէթ վէ սաֆաէրուհլուգ իլէ մինասիպ օլան պէյանաթը խիթ
խտէրիմ . շէօյլէ քի կերէք պանա թէքիֆ օլունան մուպահա-
սէլէրի իխիլէ տիյնէլպ , վէ կերէք զըյրի խտարէմաէ պուհու-
րա կէլէն հէր պիր վուգուաթըն սիճիլինի քէոմէյէ գապորը օլան
ՀԻԻԲԻՄԵԹ թէրաֆընտան պանա օլան իխթարարը տախի շիւք
րանիյէթլէ գապուլ իլէ միշիմ :

Իմոսի եօգարտա գըքրի կէլէն քիթապըն մէսուլիէթինի կէ-
րէք քէնտի իւզէրիմտէն , վէ կերէք Սթամպօլուն լաոին եկիւ
ղեցահանլարըրին իւզէրինտէն աթմաղա օլան ճահթ իւ զայրէ-
թիմին մինասիպ վէ եօլլու պիր շէյ օլուղուհու քիմնէ ինքեար
խտէմէզ իսէ տէ , պու թէպրիէի զիմմէթիմիպին Սթամպօլտա
պէօյլէ թէվաթուրլուճա օլմասընա , վէ պիր պիրիմիղէ եպուրըլ-
մըզ մէքթիւպլէրի պապը քիմնէլէրէ կէօթէրմէմիղին շաղաղա-
սընա նաղարէն , հանի օգուտուգտա քէնտիլէրինէ ֆայտա չը-
գարտըգտան մատա , թէսպիրսիղլէլէ աոմէի խալգա իլան իթ-
մէյէրի աէ էվլէլտէն գօլայ քէշֆ օլունուր պիր մատտէ օլուու-
ղունտան , պու թարղ իլէ թէպրիէի զիմմէթ իթմէմիղի եօգար-
տա գըքրի կէլէն հիւքիւմէթ պու քէրթէտէ ագըլա մուվաֆըլը

Իսէ օգումաշ , պէյէնիլշ , պասըմտընա բուխաթ վըրմիշ , եաթիթ պիրլէյիզ
Տէր Մաղաբանա պու խուսուտա խօճալըք իթմիշ , հէր նաթը իսէ պիրինի իթմիյի օլ
պիրինէ հադ օլունամալըլ էվլէլա՝ Տէր Մաղաբեան Տօն Կապարօյա նէ եաղըրաճաղընը
վէ նաթը եաղըրաճաղընը սըմարամըլ՝ անճաք քիթապը եպմամըլ :

Սանիէն՝ Տօն Կապարօ քիթապը եպմմըլ լաքին քէնտի գաֆասընտան իճատ իթմիշիլ :

Սալիսէն՝ Հապուհ վարդապետ տախի կէօրմիւշ , օգումաւշ , իւշ վէրմիշ , պասաթըմըլ ,
մէսուրիֆինի շէքմիշ , տահա պաշկա իլէր կէօրմիւշ անճաք գալէմ պաթըրմիւշ օլուուլի-
նէ մէպի , Մօնախիթ իլարօ սըղարութիւն ճատտէսինտէն չըքմամաք նիլէթլէլէ , պի-
րինին իթմիլինի օրպիլինէ ոէն էթմիլ տիմէյապ , հէր քէս պալուճա նէ եաթմըլ իսէ օգա-
տարընը օնուհ հաքըլնտա քապուլ խէյօր՝ զիտտէ քապուլ իթմէյօր :

Տօղլուսու՝ շու բարդաւա Մօնախիթ հաղըթէթլէրի հաղգանիլէթէ քէմալ մէրթէպէ
րիայէթ խտէյօր , շուհի՝ Պետրա շաթըլ Պօղա շաթընիլը սաղլամըլ , անտան տա խըրըղ-
լարա գօրմալըն շաթըն տէյու զայրէթ վէրսիքաէն սօղա շաթընիլը մաղ էհվէնմէ պահա
իլէ էլէրինտէն ալմէլա՝ խըրըղ Պետրա , եաթաք Պօղա , պապիլիան պաշա անտան . ալ-
թըք Պետրոտա ոէն եաթաքըն տէմէք , Պօղտա սէն խըրըղըն տէյի խաթա իթմէր օ-
լուր մը ես . հէր շէյին տօղըրուսուհու սէօյլէմէլ , աթմըզ էթիք լաքըրալ իթմէմէլ : Իշ-
թէ պու պէրտին մաանալը պու տուր :

ՏՆ՝ օլուրուտու պիլիմ քահանալարըմըլ տախի պէօյլէ ալըք իթմիլիլ իւ օլու պ-
Մօնախիթ իլարօ միսիլա , հադ էհպէրինտէ օլուուղէ հալտէ պիլէ իրիսիլանա եաթըր
էթմիար գուլնասաղ պիլէ աէ պու կէօնէ էյի խըրիլ վէրսիլէր խիլ :

պիր թէտալիր եերինէ թուծմամբը տըր : Հաթոտ տալանն
խղթիտտէ բրօթականտա սուրբ ժողովքու տիվաննա արզ օ-
լունմաւը , կառավարութիւն գանունու իրթիզասնտան
պուլունմաղիւէ , պու ճիհէթլէ տախի պու խուսուս գայտէսիզ
օլմուշ սուր ⁶ :

Սէգբիւր սուրբ ժողովք , շու քէլամը տա եանի « Բրօթա-
ն կանտանն պաղը մէմուրէրինին տախի կերէք Հասունեան
նախագահ հազրէթլէրինէ , վէ կերէք մուճայիլէյհին քետֆ-
ն ֆէի կրօնաւորլար , վէ խուսուսիլէ միթարեան թագըմընա
ն օլան թէսավիւրլէրինին վիճիւտէ կէթիւմէսի իշիւն թէվէճ-
ն ճիւհլէրի պուլունտուղունտան պու քիթապ խուսուսունտա
ն գուհուրա կէլէճէք նէթիճէլէրի տէ , միւճէրրէտ Տօն Վաս-

6 Տօն կապարօնուն քիթապընտան նէշաթ խոն մեսուրէթի պէնտէն վէ քահանա-
լարմտան կերի իթմէյ սէլահիէթիմ օլտուղունու քիմն ինքեար խտմէզ տիւքլէ , Մօն-
սինեօր իլարօ շունու տէմէք իթմէր քի իշպու կաննամէ Բօմատա եկեղեցական հիւքիւմէ-
թին էմի իլէ վէ կէօղիւ ալթընտա եազըմըն , վէ հէր պիր լաֆիլ ալթուն վէրնեօի իլէ
վէգն օլունմուշ , վէ թարաֆը հիւքիւմէթտէն քապուլ վէ թահին պուլուլմուշ , վէ պս-
տէհու պասըմաւընա բուխաթ վէրիւմիշ օլտուղինէ շէք ու շիւպէն օլմամաղլէ , խուսուսի
մէղպուրտէ Մօնսինեօր իլարօնուն էգէր ճիհէթ հազըր օլտուղունու սուրբ ժողովք տա-
խի ինքեար իթմէմիշ , հաթտա Բօմա՝ քիթապը մէքրուհ նէրէտէն կէլմիշ նէրէյէ կիթմիշ
քիմ եաքմը՝ քիմ եարտըմըն օլտուղունու էյուճէ ֆէհմ խուսպ , Մօնսինեօր իլարօյա՝
սէնին եազըր քլարըն մէքթուպլարաա եալան եախտ եաննը վար , վէ թէշքիլ իթտիյին
քօմիսիօնուն թագըրլէրինտէն զահիւր չէքան ուլղունսուլղուգլար Հասունուն իշի տէյիլ
տիր , վէլ հաուը սէն դաթօլիք փախալարընն իլանլէրինի էյիպ , էերինտէ ազըր օթուր
մալը իտին՝ տէմէմիշ , էա , բրօթականտանն լաթին վիգարընա ճանը ուքըտըրընն սէպէ-
պի եալընը շու օլույօր քի սուրբ ժողովքուն ուտուլ ու ստապիլնճէ եկեղեցական պէյին
տէ գուհուր խոն մունաղտաթը հիլ պիր վաքըթ աշխարհականլարա պէլ ի իթմէմէք քայտէ
օլտուղունու Մօնսինեօր իլարօ պիլէրէք , պու ճիւմէ քիթապը մահուտ խուսուսունու
թէվաթուրա վէրմիշ տիր : Պունուն իլէ պէրապէր , կերէք Մօնսինեօր Պարնապօ , կերէք
Մօնսինեօր իլարօ , Հասուն վարդապետին հէր ահլալինի անամընլար պիլմիշլէր ֆաթաթ
մուսթահապ օլտուղու վէճ իլէ հազընտա իլամ ուտուր խոն մութլագա ֆէնա սիւ-
րէթտէ քապահաթը օլտուղու իլան օլունաճաք , պու տախի քիլիսէմիլին նամուսունա տօ-
քանաճաք պիր գազլէ օլմաղլէ , արթըք Մօնսինեօր իլարօյա պիր քիւշիւք բուտըր պու-
լուպ , մուճայիլէ տախի ալաք կէօնիլլիւքլէ քապուլ խոէրէք , վագը օլան ուլղունուգ
լուքարըն տէֆի շարէլէրինէ պագուրլար :

Պունա իսպաթ օլմագ իւղլէ շու դատար իշարէթ էտէլմէքի , շէրհ օլունմաղտա օլան
պէնսինի նիհայէթ իլտէ նուլթ պուլլուրլուղու վէճ իլէ սուրբ ժողովքուն կառավարութի
գանունու մուճայիլնճէ հէր պիր մուարապանըն էվիլէ պէ էվիլէ բրօթականտա տիվաննա
հալալէ օլունմաւը շարթ օլուպ , Մօնսինեօր իլարօ տախի իշպու գանունա մաղպիր
հարաքէթտէ պուլունմուշ օլտուղինտէն նաշի թագպիհ օլունմուշ , նէ աճէպ քի պիր
մէքրուհ քիթապըն մուէլլիֆի ապլին քիմ օլտուղունու արալըպ պուլմաք իշուն Մօնսին-
եօր իլարօնուն թուծտուղու էօլ լէթվպիտ օլունուպտա , գաթօլիք փախալարընն պիր
թաքըր սուրբ ժողովքա օլուպ սիւալ իթմէտէն , վէ սրապան Փախըն իլամըն պէքէ-

« պարօյա ազլ վէ հար իթմէյէ հաղըր օլտուգլարը » տէնմէ սի-
նի տախի , քէնտինին հէր շէյի քէմալը ֆէթանէթլէ բույթ
իթմէսինէ , վէ խտարէսինտէ օլան զէվաթըն հիջ պիրինէ թէ-
րաֆիկըլէք իթմէմէքտէ օլտուղունա գարշը պիր թահգիր աղ-
նամըշ օլմաղիլէ պու սէօհպէթիմին լուզէթլէրինէ չէքիշտիրէ-
րէք վէրիլէն մանալէրտէն լիսան վէ ֆիքրիմին նէ գատար ուզադ
օլտուղունու իֆատէ իթտիքտէն , վէ թէպրիէյի զիմմէթէ գապի-
լիէթի օլան խուսուսլարտա , զիմմէթիմի թէքմիլէն փադա չըգար-
տըգտան սօղրա , խիթապա շայան օլան բարչալարտա պէյան իթտի-
շիմ էօղլէրլէրին գապուլ օլունմասը իչլին մէգքիւր սուրբ ժողով-
քա նիսադ իթմէյէ պէ պիր իի-ճիւ-յ լէ-ճի-պիճ⁷ : Վէ պու մուամմէլէմ
պանա հիջ պիր աղըրըգ տա վէրմէտի . նիչլին քի էօթէտէն պէրիւ
բօրօքախանտա սուրբ ժողովքունու ումու մի գաթուլիլ ճէօմաա-

մէտէն , վէ պու սուրէթլէ քիլիսէյէ պիլէ հաղարէթ կէօթէրէրէք , միթմարեանդարա հե-
րիտիկո նամըլը թաղըպ հէր մահալտէ պէնէն պու խոտիտոտ օլտուքարընա պիր շէյ
տէնմէսին : Պուտա կառավարութիւն շարթընը իկիաֆը տէյիլ մի . պուտա Մօնսինօր
Իլարօնուն էթմայի գապահէթ ճինսինտէն տէյիլ մի . էօյլէ խէ նէ աճալպ քի , գապահաթըն
ղարտըրը պօյունա զալապ օլուպ , պէօյիւք պօյունա միւստատէ օլուն : Պիր բարմաք քէո-
միշ տտէմի գաթլ խուսպ , գան իշմիշ տտէմէ խաթըր իթմէնին , էլլէթտէ պիր հիքմէթի
օլմալը տէյիլ մի . իշթէ պու հիքմէթ շու տըր քի ճէմաաթա պաշ իթմիշ օլտուղու քի-
մէսնէյի ճէմաաթը ինսինտէ քիւչիւք տիւշիւրմէք քիլիսէնին ուսուլլիէ մուպայր օլմալ
իլէ , պիրտէ հէր հալտէ գաթլակղաթիւնըն օրթատան գալքմասը միւթէղէմ պիլէրի օլ-
տուղինտէն , շար նաշար պու սուրէթլէ թէպիլէի մաղահաթէ մուպաղըրէթ վէ հիմմէթ
պուղուրմաշ տըր :

Դ Պիլլէ սիւալ օրւնուրա Հատուն վարդապետին ինտինտէ Մօնսինօր Իլարօնուն էն
պէօյիւք գապահաթը պու խաի , կրօնաւորըր ալէտէվիէ թաալիմ վէ թաալ իւմի ուլում
ու ֆանունէն մայիլ , վէ վապըրլարընը ճէմաաթըն թէէտիպ ու թէրպիտինէ սարֆ իթ-
մէյէ մէճպուր օլմալ իլէ , պուսուն զըտտըր վանըրը օլմայան թաքըմ խէ իթիլահէթլէ-
րինի կէօթէթմէքտէ օլուպ , կրօնաւորըրն թարաֆիկըլէրի կիւն պէ կիւն տրթմաքտա օլ-
տուրըրընըր միւշահտէ պիրլէ քէմալ հատտէ սուշար օլտուքարըր տէքիար վէ քէնտու-
լէրի վանըրըր միւթիլլու թապիլի ուլում , վէ ինճիլպայի պուլապի միւսթէնլիմ հարա-
քիւթ վէ տհիլպ ու իքվիլ իլէ թարաֆիկի բէյտա իթմէյէ քիւլէրինին լէպգաթը , քիմ
լէրինին տէ հալլէի օլմաստըղնտան , ճէմաաթըն ուլում ու ֆանունտէն պի պէհրէ օլմա-
ղըր իլիթլար իթտիլլէրինտէն , թապիլէթի իլէ կրօնաւորըրա խաթիմ օլմապըրըր աշի-
քիար տըր : Էէօյլէ քի Հատուն գէրապայժաու վանքըրըր Իթմամիլլոտան տէֆ իթմէք
եախօտ թօրունու պիր վանքա թըգմաք , վէ խուսուսլլէ զէնկին էլլէրինտէ սաֆրա պա-
շնտա օթուրմաք , բուրլա տէօշէքտէ եաթմաք , քէօյլէրաէ կէգիլ տէֆա իթմէք վէլ
հասըլ ճէմաաթըն տիւմէնի էլլէրինտէ օլմաք խուսուղէրինի գօլէճլիլէրէ եէտի վանէն
գըրմաք թաապիլլէրունտա պուրլուր իքէն , Մօնսինօր Իլարօնուն թէվաթուրէն պու
էֆիւրար Հատունիլլի միւղաքիլէրէ իթմէի նախագահըն գուրուղա թէգիլէտէն պօղ-
մաք ըտր . հէր նէ գատար խուսուս մէգպուրէ պինտէն Հատուն վարդապետ ինֆաալ իթ-
միշ խէ տէ կէօրիւնիւր քի սուրբ ժողովք պու վէճիլլէ Մօնսինօր Իլարօյա չօգլաք
տարըրմալըշ շուրի մուամիլլէյին Էօղլէրլէրի գապուլլիէ կիւլիւք կէօթէրլէմիշ :

Թըղըն խտարէսի պապընտա սուրբ Պետրոսուն յաջորդարը օլան առաքելական հիւքիւմէ թէ մուալլին օլան, զայէթ միւհյէթէմ վասէթալարըն պիրի օլտուղունու պիւլէրէք պու իթիգաթը գա վիյէմէ պիր խալէլ վէ զաաֆ կէլմէմիշ տիր : Վէ օ ժողովք տէրունինտէ, պիրէր խըղմէթլէ աախիլ օլմաղա գապուլ պուլրուլան պէվաթըն, պէօյլէ պիր ումաւրու ճէսիմէյէ իլհագիէթլէրի միւճէրէտ, հայսիէթը զաթիէլէրինտէն նէշաթ իթմիշ օլմագ իթիգաթըմ տախի Սմանտա օթուրտուղում միւտտէթճէ տահա զհատէ գուվիլէթ քէսպ իթմիշ տիր :

Երմէնի գաթուրիկլէրինին գերապայծառ նախագահը Թէրաֆրնտան, հագգըմտա օլան շէքվալէր տախի ճէվապ վէ թաֆսիլաթընը վէրէճէյիմ մատտէլէրին պիրի օլտուղու մալիւմ տիր : Պէնիմիդտէ հիշ պիր միւճատէլէ վէ միւնազաա էսէրի պրագմա մագ իշին, բրօբականտա սուրբ ժողովքունուն գերապայծառ քարտաւարը (պարնապօ) առլէ Եօլանո⁸ Թէքլիֆ իտիւպ, պրբազան փէտէրիմիզէ տախի գապուլ իթտիրմիշ իտի :

8 Իշպու սուլէ Թարիքինին Մօնսինօր Պարնապօ Թարաֆրնտան Թէքլիֆ օլունմադը շայան միւթալա պիր մատտէ օլուպ, իւթիւն քէօյլա պու լաքրտրըր օգուլուպ կէշմէք ճայիզ տէյի տիր :

Եալընը պիր Թարաֆ քապահաթը օլտ իտի մուսթաքլէն Թէհապ օլունմադը լուղըմ օլուպ սուլէ Էօլունա հաճէթ գալմադ ըտը . իբի խասմին արասընը պուլմաք, տէմէք, Էա իքսիստէ տէ քուսուր վար, Էախօտ նէ պիրինին նէ օլ պիրինին հիւքիւմէթճէ Թէրապիէի մուճիպ Թաքսիրաթը օլմադըղնտան, մյանկէրինտէ ինֆապտէն խալարէթ պիր խուսուս օլտուղունէ պինասէն, հաքիմ պուլընտան հիւքիւմէթլին Թէրք իթմէք իլէ, սօս. Թանէ արալարընը պուլմաղա իքտամ իթմիշ տէմէք տիր : Պաւ Թաքսիրտէ, Մօնսինօր Իլարօնուն Էա գապահաթը վար ըտը . Էա հիշ պիր քուսուրու Թէպէյիլին իթմէտի : Քապահաթը օլտուղի հալտէ նիշին սուլա Էաթուրըթմըշաք, սուշուպ իսէ նիշին բարտօն տէ տիրթիշէր : Իլթէ պու միւլահազալար իլէ ալթընճը շէրնիլտէ կապըքալարմըլ, հադիքէթ հալն պէյան ու իլան իթտիրէրի խալաթ օլունուր : Շէօյլէ քի Մօնսինօր Իլարօնուն հէր վէճէ իլէ հաքը օլտուղունու վէ Հաաուն վարգապետին ին Էաննը պուլընտուղու նու Մօնսինօր Պարնապօ տէքէարէն կէօթէրտիքտէ, Հաաուն վարգապետի միլէթի ին տինաէ Թահքիլ իթմէ Բօմանըն էօթէտէն պէրու ուսուլլնէ մուղայիլ օլմաքտան պաշղա գայթակղութիւնըն արտը ալընմադ գօրգուսու իլէ պիղզարուրէ Մօնսինօր Իլարօնուն կէօյնիւնի խուպ սուլա Էաթմըշաք :

Պատը քի սուլէ լաֆը իլէ պայաղը գօնթրաթօ նէվինտէն պիր սէնէտ աննաշըրը պու Թաքսիրտէ Թարաֆէյին իւննամէլէրի պիր ուսուլլնէ օլմադը լաղըմէտէն իքէն պիրի պիր թիւրլիւ. օլ պիրի պաշիպ սխաքաէ Էաղըլարըղընը կէպէթտէ պիր ապը օլմաղը . պու նիւրթէյի տալի կրպապ իրֆան միւթալա իթմէքտէ օլուն պիղ իշիմիլէ պաքալըմ :

Պիլզէ մուզաքէրէ օլունան քեաֆէի խուսուսաթտէն շու չըգար քի հէր նէ գաաար Մօնսինօր Իլարօ իլաննամէտինաէ զահիլէն միւղա Էօլընտա պաղը բէլամ Էաղմըշ իսէ տէ, պաթնէն Հաաուն վարգապետի էյուճէ պաթըրմըշ, վէ պալատէ վէքը օլունան տէլալի վաթիլրէ մուճիպինճէ, բրօբականտա տալի պունու պէօյլէ մինտիպ կէօրմիւշ :

Թէրաֆտա տա օլան էլիքլէրին ճիւմլէյէ Լարար օլմասը իչին ,
իգթիզա իթտիքճէ էյի նասիհաթլար վէրմէքտէն վէ յարդորանք
իթմէքտէն իպարէթ տիր . իմաի պէոյէ ինանըպ , պէոյէտէ հէր
իգթիզա իթտիքճէ իլան խտէսինիլ քի , կէրէք պէնիմ իչին քէն-
տի Թէրաֆլարնտանըմ տէյէնլէրին , վէ կէրէք քէնտիլէրինէ
գարչըյըմ , վէ նախագահըն հիւքիւմէթինի պօզմայա չալըչըյօ-
րում տէյի շէքք խտէնլէրին հիչ պիր հագլարը Եօգ տուր : Իքի
թէրաֆ տա պէնի կէչմիշտէ , վէ շիմաի վէ տայիմա իթթիֆադ
Թէրաֆտարը վէ խաղաղութիւնա նասիհաթ վէրիճի պուլաճագ
տորլար : իշթէ պու պէյան նամէմիզտէն սօզրա , Երմէնի միլէ-
թինին հոգևոր րէիսի , պու պապտէ օլան իշթիքեալէրինի կէ-
րիւյէ ալտըլը միսիլու , Սթամպօրտա տա տախի պիր Թագըմ
ապէս վէ իթթիրալու մուպահասաթըն մէնինէ միւճիպ օլմասը-
նը տախի արզու խտէրիմ :¹⁰

Իքիճի . Պասմա օլունան վարադտարտան տօլայը , մէգքիւր
քիթապըն թէլիֆինէ ապիր քէնտի հագգընա իսապէթ իթտիր-
մէք իսթէնիլէն խուսուուու նախագահ գապուլ իթմէյիւպ , բրօ-
թէսթօ իթմիշ . վէ « Սիթարեան » քիթապընըն Եալընըլ Էվ-
վէլքի սիւրէթինի կէօրմիւշ օլտուղունու ալէնէն պէյան իյէմիշ
տիր . քէլալէք Էրմէնի գաթուլիկ միլէթինին էն միւթէպէր խա-
նէտանը հագգընտա քիթապտա Եալըլան ֆարուա , քէնտի տէ
չալըչմըշ պահսընը գապուլ իթմէյիւպ , Եալան վէ Եալընը տրր
տէյի րէտու իթմիշ տիր : Սուվաճէհէսիհտէ պուլունտուղու-
մուղ պէոյէ պիր հիւքիւմէթին հուզըւրունտա , նախագահըն
պու քէլամը , իթտիլիմ պահսը կէրի ալմայա քիֆայէթ խտէր .
նիչին քի զաթէն օ պահսը սատէճէ պիր Թագրիլ իւզէրինէ
Եալմըշ օլուպ , կէրէի կիպի իսպաթը կէօրիւնմէտլինտէն ,
թէֆթիշիմէ պիլէ տախիլ իթմէմիշտիրիմ :¹¹

10 Պու պէնտէ ճէվապէն տէյէպիլէճէյիլիլ գայէթ չօք շէյէր վար խտէն , ուզուն
պիր քիթապ օլաճաղընը թէֆէքքիւր խտէրէք սարֆը նազար խտէյօրուղ , օլ վէճլէ պի-
ղիմ տէ Էօթէտէն պէրու մյանըմըլտա իթթիհիտա վէ իթթիֆադ օլմասընա արզուքէշ օ-
լուպ ֆէստաթ ու միւնաֆըքաթըն տէֆ ու րէֆինէ մուշթօք օլմամըլ հասէպիլէն ,
Մօնտինտօր Իլարօ միսիլու պիր զաթ քէրիմ Թարաֆընտան սուտուր խտէճէք նաուրհաթը
ճան ու տիրուն քապուլ խտէճէյիլիլ , վէ հէր հալան , տիւշմէյիլիլ նէ տէրտէն տէսի
տինիմիլէ սապիթ Վէ Էլէղէյան յապէլէրէ Բօմայա Թապի օլաճաղմըլ պէյանիլէ Էք-
թիֆա խտէլիմ :

11 Հատուն վարդապետին Թարաֆիլիլէրի Էվլէ Էմրտէ , վէ պատէհու պիլ նէֆս
քէնտուսի տախի միթթարեան քիթապ մէքու հինտէ Էլէրի օլտուղունու Միլէթէ իլան

Իւջիւնձիւ : Սրօնաւորլարը , նախագահըն ալէյհինէ սուի զանն իթմէյէ , վէ հիւքիւմէթինի թանրմամայա պէն թահրիգ իթմիշիմ . վէ նախագահըն սրբաղան հիւքիւմէթէ արզ իթմիյի պազը թէսավիւրլէրինի աչըղա չըգարարադ . կրօնաւորլարա զաւրար կէթիւրէճէք պազը խուսուսլարը իճրա իթմէյէ նիյէթի վար տէմիշիմ տէյիւ եինէ մուամայիւէյն նախագահ պէնտէն շիքէայէթ իթմիշ տիր :

Նիթանէտէ օլան շէյէր սիղին վէ պիղիմ կէօղիւմիւզիւն էօնիւնտէ օլուուզոււնտան , գերապայծառ նախագահըն կրօնաւորլարը շիմոլիքի հալէրինտէ պըրադմայարադ , ախէր պիր սիւրէթէ գոյմաղա հագգը , վէ պօրճու օլուուզոււնա շիւպհէմիզ եօգ սուր . իմոի քէնտինին պէօյլէ պիր ֆիքրի վարլար տէմէք փէք տէ պիր ապէս տէյիւ տիր : Հաթտա հէր ան պու նիյէթ վէ ֆիքրինին մուհասսէնաթլու վէ տայիմի սիւրէթտէ պիր շէյ , եանի 1848 տէ առաքելական նուիրակըն թագրիւրի իւղըէ սուրբ ժողովքուն գարարը ասաւընը պինա օլոււմոււշ տէյի գըլաս իւ տէրտիմ : Պունձա մաղարրաթըն սէպէպը էվիլէլի օլան մահոււտ գէմմ քիթապընըն պէօյլէ պիր թէէսիւֆ իտէճէք մէրթէպէտէ զուհուրա կէլմէսինտէն , զահիր պու խայրը միւլահաղալար չըղընտան չըգմըշ գըլաս իթմիմ : Վէ մուհասսէնաթ վէ քէմալէթ էֆրէարընտան , քէյֆիէթ գօլպարամագ վէ խարապ էթմէք էֆրէարընա թէպտիլ օլմոււշ զանն իթմիմ իտի , անձագ նախա գահը մուամայիւէյն , պէնիմ ասըլ մագսէտիմ վէ ֆիքրիմ կրօնա-

իւ վէ Մօնսինէօր իլարօյա միւքեթէպէլիէ ինքեարէ գաղղըլըլար իքէն , լատին վիքարընըն թէշքիլ իթմիյի քօմիսիօն մարիֆէթիլիէ հագըքէթ հալ թէպէյիւն իթմիշ օլուուզոււնտէն նաչի , արթըք Բօմա հիւքիւմէթի հուզուրոււնտէ տաիի ինքեար թարիքինէ զահիպ օլամալուպ , նախագահ պիգպարուրի տօղուսոււնա թագրիւր իթմէյէ մէճպուր օլմոււշ իքէն , բէրտէնին պիր քիւշէսինի քալտըրուպ , քիթապը մէքրուհուն էալընըլ առլէլէ էլէլէպէիսի ինթիւլ , վէ պիր միւթէպէր խանէտան ալէյհինտէ քալէմէ պընտան քիալիլ պաթէ լաւընմալը յօլուուզիւնտէն պահիլէ քէնտուսինի պի կիւնահ կէօթէրմիշ իտէ տէ , Մօնսինէօր իլարօ տաիի մատտէնին նէ վէճիլէ օլուուզոււնա պիլիլ իքէն , շարէ նէ առլէ օլմալ իլան , Հասոււ վարդապէտին թագրիւրինի քապուլ իթմիշ , անձաք պիղիմ շիմոլիք սուլհաւ եաթմաք րատտէլէրինաէ պօլոււնմատըլմըզտուն նախագահ միթմարէան քիթապընը թա էվիլէլի հարֆընտան սօն հարֆընա քատար սէօյլէմիշ , զըլմոււշ , էաղարըմըլ , քապուլ իթմիշ , պատորըմըլ օլուուզոււնա իթմար իտէրէք , րուհպանլէրիլիլ բըրօքականտա հուզուրոււնտա պիլէ արհէթի ինքեար իտէրտէ , պիղ պոււնտան կէրի հէր պիր ուլղոււնոււզ հարաքէթի միւրթէքիպ օլապիլէճէլիլիլ . վէ պու կէօնէ ֆէնա իպրէթէր ֆէյլիլիլ քէմալ մէրթէպէ պօղապիլէճէք օլուուզու միւլահաղալէրիլէ մահալան օլուուզիւլէ շէրս վէրիլիլէք իճուպ իթմի :

որարն խայրեն¹² չալըշմագ տըր տէյիւ թէ վաթուրէն իգրար իւ
լէ մէսի քէմալը մէսրուրիէ թիմի միւճիպ օլարագ , պու փահայա
նախագահը մումայիլէնին ֆիքրինէ եաղնըշ մանա վէրմիշ օլ
աուզումու պիլա ֆիթուր վէ թէրէտաիւտ հէմէն կէրիւյէ ալը
ըմ , վէ տուա իտէրիմ քի կրծաւորլար տաիի , լաէիպ օլաո-գլարը
ֆիքրիլէրի իէրի Իսէրէ ,¹³ Սթամպուլտա օլան պաշ շալաւարընըն քէն
տի հագլէրինաւ թէ շէպիւլուս իթալի պէ օլէ կիւղէլ նիլէթէ
րինտէն պէնիմ կիպի էմին օլարար :

Իշթէ , ֆիքրինիլէ ըշք վէ գալիլինիլէ սէպաթ վէրմէք իշին ,
սիղլէրէ մալիւմ իտէճէլիմ քէյֆիաթըն ահվալի պուշլար օլուպ ,
ճայիլ տիւր քի պուշլար իլէ պիւր թէրաֆտան խալքըն քէյֆինէ
կէօրէ իճաու իթալի եալանլարը ճէրհ իտէսիլ . վէ պիւր թէ
րաֆտան մուարազա փէյտա օլմուրնա հալիսքեար օլան ղէվա
թըն սաշտըգլարը մուպահասաթէ գարշը կէլէսիլ :

Կէրէք սիղլէրին վէ կէրէք էրմէնի գաթոլիկի միւթէպէր եւ
կէղէյալանլարընէն էֆքեար խայրիլէրինէ մալիւմաթը թամմէմ
պուրէնտուզուման , պէյնիմիլիսէ տօթթուգ վէ գարտաշըգ
իթթիֆագը հասը օլտուզու կիպի , սիղլէրէ իհալէ օլուրնան
տինտարլարը հագգանիլէթ վէ ֆաղիլէթ եօլուա չէվիւրմէյէ
ճիւմլէնիլ եէկտիլ վէ եէկճիհէթ օլարագ չալըշմաղլիւրդումն
էմին վէ միւսթէրիհիմ : Վէ պո-անէպէ պէպիլլէրիմ , պէնիմ լալլէմ
մախաու օլան Էնֆիալին գարարըն պէյան իպէն լէյլէր օլուպ , ալլէ իէրաֆ
պիլլէրէ ուղագպան բաժի օլան լէյլէր պիւր :¹⁴

12 Կրծաւորլարն խայրընը պու քաուար կէօղէտէճէք եէրտէ ա' գէրապայծաու , պիւր
աղտա միլէթիմիլի գարար ու ղէյանտէն վէ իսթիլալտէն վիքայէ իթսէնիլ չվա օլմալ մը
իտի : Կրծաւորլարն քիմէյէ զաքարը եօք , նաշար քաղալար , լըրանալը լըրանտէն Վէ
նէտիլլի վէնէտիլլէ վէնէնալը Վ իննայէ կիտէրլէր , միլէթէ պար օլմալար , քէյֆիլէթ
պէօլլէ իրէն միլլէթի խալաճա քէսիպ , կիւնաէն կիւնէ մտարիֆինի սթէրըր , պօրճ ի
շինաէ շիւրիլթմէքտէն իտէ վանքըլարը բահաթ պրաքմաք էհվէն տէյիլ Էյի : Վճապա ոէն
տէ կրծաւորլարըն իլէրու կէլիշ օլումն , կրծաւոր պուրէնտան ոլշարէլէրին խայրընա
պու տէրէճէլէրտէ սայ ու հիմնէթ իտէճէք մի խալին :

13 Նիսպաղաշըն կրծաւորլարը հաքքընտա սաշ էֆքիարը օլտուղինի Կոնսթանտին
Իւսթո քալէմէ ալմըլ իտէ , քալաւհաթ քիմտէ տիւր : Ալէմին պիլլիլինի վիքար տօթի տուշ
մուշ եաղմըշ , շաուս վարգապետ քէնտուսի սրըրընը սաքըյամաուղը հալտէ , խայրընար
նիլուս թապիլ օլուսույօր :

Գէրապայծաուըն պու վէճիլէ էսրարընն սահիպ օլմաուղը Բօլթիպատէն պիլալէ
օլտուղինի խալաթ խաուպ , օլ պապտէ մէլլէթ սաշը օլմապա էհվէլէթ օլմաուղը , վէ
խաուսիլլէ վալգալ պուլան իսթիլալտէն պաշլըճա պու ոէպէպտէն իլէրու կէլիշ օլտուղի
տէլալի աքմէ իլէ միւպէրհէն տիւր :

14 Էէօլէ քի Միլիթարեան թաքընը Բօլս քիլիսէոնէն միւթէմի , տաի մի . Տօն Կոստան

Իմոտի քեաֆֆէսինին տէ, ճիւմէնին մէմնուն օլաճաղը սիւ-
քէթտէ, վէ Սթամպօլտա միւթմէքքիւն օլան պիւթիւն իրիս-
թիանլարըն հիւսնիւ իպրէթինէ միւճիպ օլաճապ մէրթէպէ իսի-
թամ բէգիւր օլմասը իչին, տուա իթմէնիզէ նասիհաթ իտէրիմ:
Վէ պու պապտէ, պու թէրաֆտա խաթրմա պըրաղըլան պիւր
իհիթիրպզէ տախի ճէվապ վէրիւրիմ. եանի օրթայա չըգարըլան
վարապալարըմըլ, պաղըլարը ասէր լիսանլէր իլէ տախի պաս-
տըրմըլ օլտուգլարընտան; պիզլմ իլէ գերապայծառ նախապահ
մասպէնինտէ օլան միւնազապէրէ, չիլէսէնին պիլէինպէն պըրմըլ օ-
լան ասէր քիսիլիանլար ասիի վազըֆ օլարաֆ պուսու շըպիյէլէլէ իէֆիլէլ
իլիմէն, վէ գալիլէլ ուրի չիլէսէնին վէ լիլիլին իսահիլ իլիմէն պուսուրը
վիսիլէ իլիլիլ քիլիլ: ¹⁵ Պու եօրտան չըգմըլ իրիսթիանլարըն պու-
նու վէսիլէ իտէրէք թահգիր վէ սիթէմէ գալքըլմալարը տօղ-
րուսու վէք աշիքէարէ եօլտուգ պիւր հալ տըր. խորագ վէ ֆի-
րասէթի օլան քիմսէ տիլինէ վէրմէզտէն էվիլէ տապայը տիյնէր
վէ նէթիճէսինի ալմատըրգճա տապայա հիւքմ իթմէք. նիչին քի

րօնուն քիթապը ինճիլ իլէրիլին ճիւտ ասիլի մի եօլտա օրթայա ֆէստա պըրքմաք նիլէթ
խապիսէնիլէ քեաղիպաթտէն իպրէթ պիլիլ քիթմալ մը. միլէթիլիլին անսթու քիմէր
տիւշմէնի քիմէր Էասուն վարապէտին թութուղը եօլ էսիլէ մի վարըք ֆէնայա
մը վարըր վէնաթըլ, ըսպպիլիլ քաաիլահ առալէթմապ զուաֆաքէրիլէ էֆէնաիլիլ
թիւքէնմէլ եօլիւրէր վըրտուն, ապէի շահանլէլինտէ, զուլմ ու թաատուի հէր
մահալտէն տէֆ ու լէֆ օլմուշ իլէն քաթօլէք միլէթի հաքըրմաս պիլ քալ րուհապնըն
իլթիլիլտու իթիլիլ հարաքէնթիլ նամէրքիլիլէն էօլիւ ալմուսայաճաք մը վէ նիլայէթ
իւլ էսիլ Բօմա քիլիսէսի տախի հէր շէյն սըհէթինէ վաքըֆ ծըլպ. պիլիլին օլտուն,
իճրաի առալէթտէ թէճիլիլ քուսուր իտէճէլ մի. իլթի պիւթիւն պու խուսուս-
լարըն միւղաքէրէսի սօղոյա քալմըլ. անճաք պէն եօք տուր ըսպպիլ թաալա տօղ-
րույա եարտըմըլ տըր:

¹⁵ Մօնսիլէթը իլարօնըն պու պապտէ իլիար ֆիթալի վէօլէնէ Բէք տէ պօշ տէլիլ իտէ
տէ, քէֆիլիլէթ քէնուսինին եաղտըլ վէ պաստըրաղը թահիլթիլիլէն նէշաթ իթմէլուպ
տայըր թարաֆտան, վէ խուսուսա պիլիլ քէմալի թահալիլիլիլիլտէն իլիլու կէրիլ վէ
կէլէքտէ ասիլ, շիւքի քէնուսիլիլ տալա նիլէլէ պօղմայարաք. վէ պիլիլտէլէ վաքըթ
կէլիլիլիլէրէք իլիլիլտէն ֆէստալըն նապէտիտ օլմանընա քալիլ նիլէթ իլէ իճրալընա թէ,
շէպպիլիլ իթմիլ օլարտըք, պիլիլ չօքտան պիլիլ իլիլիլալըն էօլիւ ալմուրըլ օլարադ
միլէթմէ րահաթ իթմիլ օլաճաղըլըք:

Մամաֆի տայըր միլէթէր ինիլտէն ըրտայ պիլ օլտուք, տիլիլիլիլ մէզաքէ ալան
եօք տըք. շու քըրտըր քիլ րուհապնէրիլիլտէն պաղիլէրի, տօղրու պասմա մէզէպէ մու-
ղայիլ ասիլ, հիլի օթուրմա տիլիլիլիլ րուսալթը եօք, քարա վէրին ճէննէթէ նայիլ օ,
լասընըլ, հիսալ սօրմայըն քեաֆիր օլուրընըլ տէէրէք վէ հէր խուսուստա տիլիլիլիլ
ալաթ խուսալ, պիլիլ հէր հալտէ իտէտիլէրի կիլիլ քուլանմաքտա, պիլ իտէ պու հալի
քապուլ իթմէքտէ օլտուլիլիլ միլէլ տայիլէ միւշահիտէ իտէրսէ հաքըրմըլալ կիլիլէլ
տէ նէ իտէր:

պէջյէ օլտուղու հարսէ էյի աղնարլար վէ իսքեաթ օլուրլար քի
գաթօլիկ քիլիսէսի տէրունինտէ տախի միւնաղաս զուհի իտէ
պիլիւր իսէ տէ , տախմա մուալիճէսի հազըր վէ գօլայ պիր տէրտ
տիր պու . էօյլէ պիր մուհասսէնաթ քի կէրէք քէնտի քիլիսէ
լէրի տէրունինտէ , վէ կէրէք ախէր այրլմըշ քիլիսէլէրտէ պու
լունամազ . նիչին քի անլէր տէ չօպանլար պէյնինտէ պիր միւնա
ղաս վազի օլտա , նէթիճէսի թէքմիլէն պիրպիրլինտէն այրլմազ
վէ բարչա բարչա պէօլիւնմէք օլուր :

Իչ հասըլ մուհապպէթ վէ իթթիֆազըն սէրիան իպգա գը
լնմասըլիլէ անլէր տախի իսքեաթ օլուրլար քի , եալընըզ գա
թօլիկ քիլիսէսինէ ալլահանի պիր գուտրէթ վէրիլիշ տիր քի .
սահիհ տին վէ սահիհ մուհապպէթ իւղէրինէ պինա օլունմուշ
տուր : Վէ տայիմա օյանըզ , վէ տայիմա գուվլէթլի օլարագ ,
պիւթիւն տիւնեստէ ալլահ էվլատը գավմէրինի իթթիրահէթ
լէ կառավարել իտէր : Հաթտա պէհէր եէվմ զուհուրա կէլէն
վուգուաթ իլէ աախի գօլայ իսպաթ օլուր քի Յիսուս Քրիս
տոս էֆէնարմիզին քիլիսէսինին սէլամէթ տէմիրի , Սուրբ Պետ
րոսուն աթուուրտա օլան առաքելական գուվլէթ տիր :

Իմտի տուանըզլէ պիղլէրէ մուալէնէթ իթմէնիզի ըրճա ի
տէրիմ սիղլէրէ . պէն տախի հէր նէ գատար վիճուտիմլէ սիզ
տէն ուզազ իսէմ , գալլիմ վէ ֆիքրիմ իլէ տայլմա Սթամպուրա
հազըր կիպլիմ , վէ ըուհանի իտարէլէրի պանա իհալէ օլունան
տինտարլարա վէրախիմ օրհնութիւնլարըն թէսիրլի օլմասընը
նիազ իթմէքտէյիմ :

Սիղլէրէ օլան քէմալը իսուլուս վէ թէվէճճիւհիւ գալլիմի
ալլահըն լութֆու իլէ եազընտա Սթամպուրա տա կէլիւպ լիսա
նէն էտա իթմէզտէն էվլէլճէ , պու կիւնքի կիւն եազը իլէ ի
ֆատէյէ միւգթէտիր օլտուղումտան , հասըլա կէլէն քէմալը
մէսըրուրիէթիմի նամէմիզին խիթամընտա սիղլէրէ պէյան իտիւպ .
գալըրլմ Յիսուս Քրիստոսա ֆէտաքեարընըզ .

Բոմա 4 փետրվար . 1853 .

Ճ . Մ . Իլարօ Բէթրա Արքեպիսկոպոսու
վէ Սթամպուրն Առաքելական Վիգարը .

Իշթէ շէրհլէրիմիզ րէսիտէի խիթամ օլուպ , միլլէթիմիզէ օլ
լան քէմալ մուհապպէթիմիզ իզհարը սիյաքընտէ թէթիւմէ օլ
մաք իւզըն շու քատար իլան իտէրիզ քի , էկէր արամըզտա վաքը
օլան իխթիլալըն սէպէպ օլանլարընտա զէրրէ մըքտարը տիյանէթ
վէ հաքքանիէթ վէ միլլէթ մուհապպէթի վար իսէ , շու պէլի
էլէրտէն ճէմաաթը խէլաս իթմէյէ սայ իթմէլէրի էմր մուհիմ ,
վէ աքըպիլնտէ միլլէթ պիլճիւմէ կէչմիշ յուլընսըզլըքլարը ու
նուտըպ , խուսուսմէթ ու ֆըրքաթըն էօնիւ ալընաճաղընա
շիւպհէ օլմամաղին , արթըք պուշտան պէօլէ զըհուր իտէճէք
ֆէնալըքլարըն մէսուլիէթի կէրէք հըզուրի րէպպանիէտէ կէրէք
նէզտ սալթանաթ սէնիէտէ պիզէ րաճի օլմայաճաղը իխթարընէ
մուպատէրէթ քըլընմըշ տըր :

